

Zrozumieć potrzebę adaptacji dróg w Polsce do zmian klimatu: Przykład wspólnego projektu GDDKiA- JASPERS dla sieci dróg krajowych

GDDKiA: Grzegorz Łutczyk

JASPERS: Elisabet Vila Jordà

Polski Kongres Drogowy Webinar, 3 lipca 2020 r.

- Wprowadzenie
  - JASPERS
  - Zmiany klimatu a drogi
  - Projekt GDDKiA-JASPERS "Adaptacja do zmian klimatu dla dróg krajowych w Polsce"
- Wyniki projektu
- Stworzenie podstaw dla Planu Działań Adaptacyjnych
- Zaproszenie do debaty (pomysły nie tylko na stan obecny...)

(ang.) Joint Assistance to Support Projects in European Regions

- Wspólna Inicjatywa Wsparcia Projektów w Regionach Europejskich jest przedsięwzięciem Komisji Europejskiej (KE) i Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI).
- JASPERS udziela pomocy krajom UE i krajom kandydującym w przygotowaniu wysokiej jakości projektów inwestycyjnych ubiegających się o wsparcie z funduszy europejskich.
- Około 130 ekspertów wspierających projekty w różnych sektorach (transport, woda i ścieki, energetyka i odpady, inteligentny rozwój).
- Pomoc na wszystkich etapach cyklu rozwoju projektu, w tym doradztwo w zakresie zmian klimatycznych, w celu wsparcia rozwoju projektów i programów zrównoważonych, niskoemisyjnych i odpornych na zmianę klimatu.

Polskie projekty drogowe współfinansowane przez UE

Zaangażowanie usług doradczych JASPERS

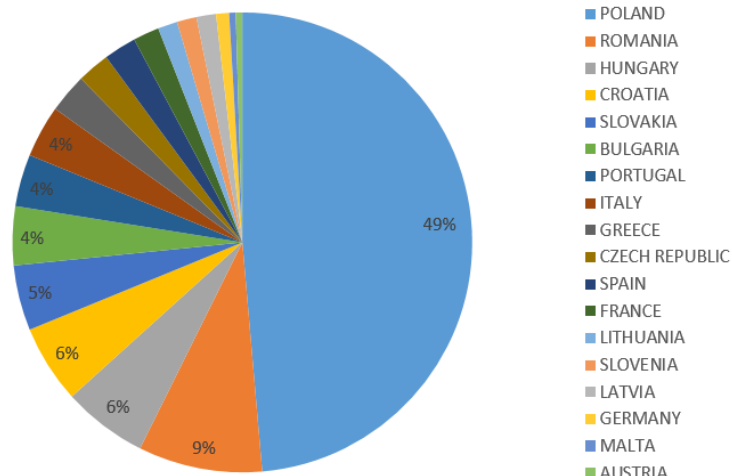
2007-2013 ACN

2014-2020 ACN & PSA

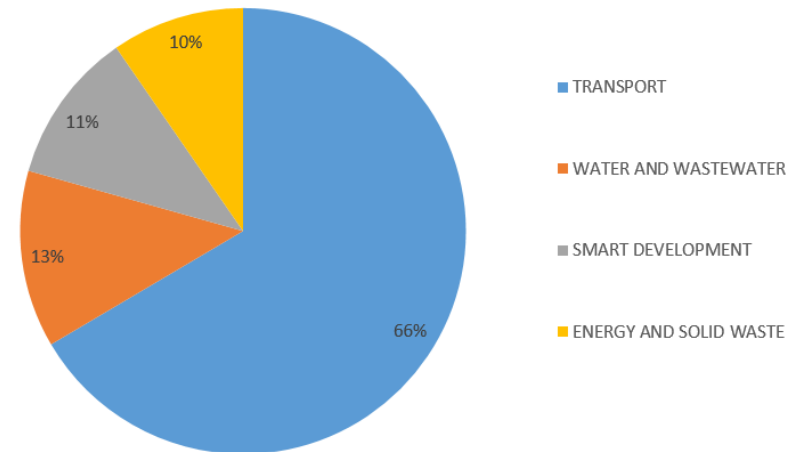
Planowane w latach
2014-2020

Projekty zatwierdzone do współfinansowania przez KE

Countries

Sectors

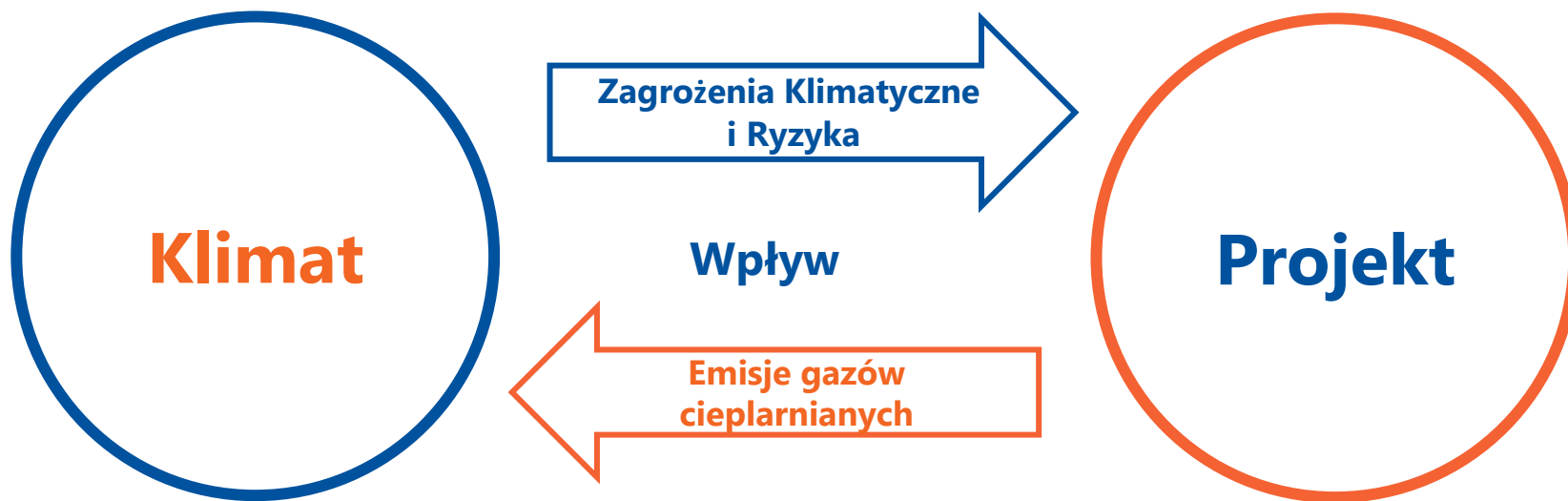
218 dużych projektów zatwierdzonych przez KE na lata 2014-2020

(Całkowity koszt inwestycji: **€72mld**)

(* czerwiec 2020)

Przystosowanie a łagodzenie:

- Podejście do zmian klimatu ma dwa główne elementy składowe: łagodzenie i przystosowanie.
  - **Łagodzenie (mitygacja)** odnosi się do likwidowania przyczyn zmian klimatu poprzez ograniczanie emisji gazów cieplarnianych (GC).
  - **Przystosowanie (adaptacja)** polega na uwzględnieniu nieuniknionych konsekwencji zmian klimatu oraz dążeniu do obniżenia poziomu ryzyka i poprawy odporności..

Krajobraz Globalnych Zagrożeń 2020

Potrzeba podjęcia działań na rzecz klimatu ma najwyższy priorytet!

Źródło: The Global Risks Report 2020. World Economic Forum. Insight report, 15th Edition. In partnership with Marsh & McLennan and Zurich Insurance Group

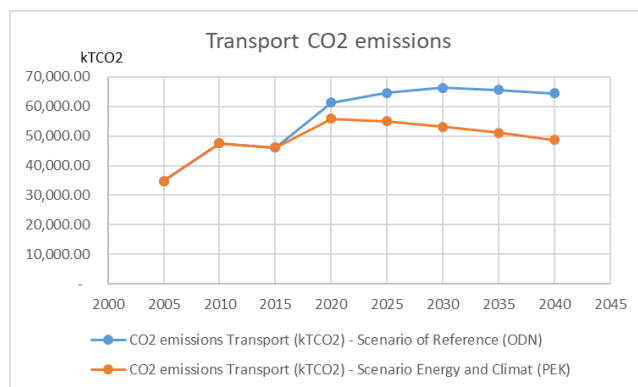
Zmiana Klimatu i Drogi

Ponad 15% wszystkich emisji GC w Polsce pochodzi z sektora transportu – drugiego największego źródła zaraz po produkcji energii.

Drogi są odpowiedzialne za ponad 97% emisji transportowych.

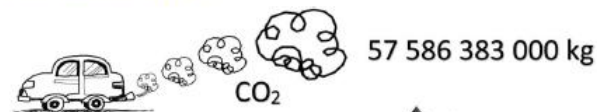

Potrzebne są **działania łagodzące wpływ na klimat.**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Załącznik 1. Obecna sytuacja i prognozy przy istniejących politykach i środkach. & Załącznik 2. Ocena skutków planowanych polityk i środków. Do Krajowego planu na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030”, v. Dec2019

Emisja dwutlenku węgla

odpowiada to wadze prawie 10 piramid Cheopsa

Aby las wchłonał taką ilość CO₂ potrzeba 12,8 miliardów drzew

Ustawiając drzewa co 3 metry uzyskano długość

963 105 obwózków Ziemi
a to CO₂ tylko z transportu...

źródło: Opracowanie metodyki i oszacowanie kosztów zewnętrznych emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego ze środków transportu drogowego na poziomie kraju, GUS, 2019. 8

Zmiana klimatu i Drogi

Generalna Dyrekcja
Dróg Krajowych i Autostrad

Zagrożenia klimatyczne mają wpływ na niezbędną infrastrukturę, największy wzrost zagrożenia dotyczy produkcji energii i transportu.

Potrzebne są **działania łagodzące wpływ na klimat.**

Węglówka, małopolskie, czerwiec 2020r. Źródło: TVN24

Sokolniki, czerwiec 2010. Źródło: "Raport o stanie środowiska w 2010 r."

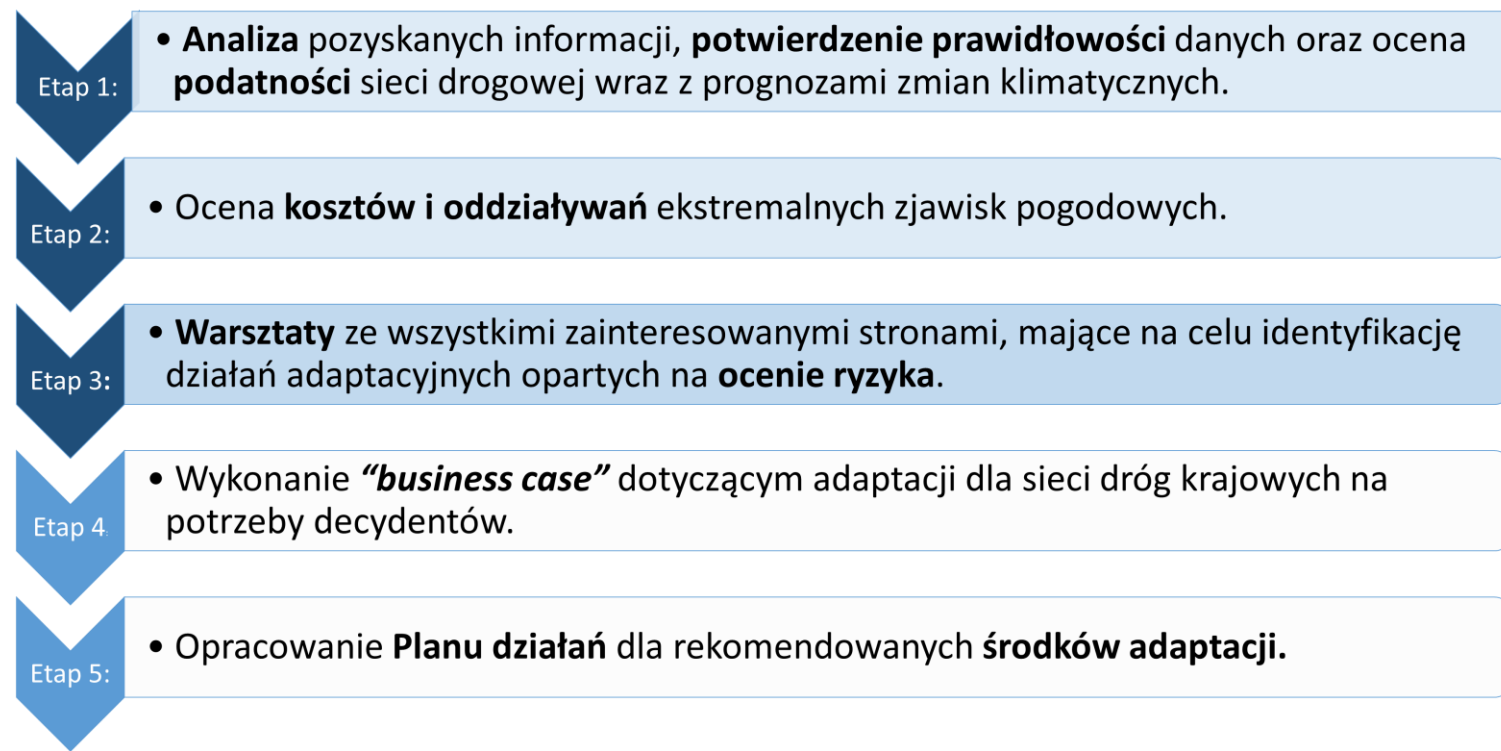
Oddziaływanie powodzi z 2010 w Polsce:

- 266,000 osób dotkniętych skutkami z czego 31,000 ewakuowanych. Zniszczenia 1,387 obiektów.
- Zalanych zostało 683,000 ha terenu i ponad 18,000 budynków.
- 148 km linii kolejowych wyłączonych z użytkowania
- 1,690 dróg...

Na tym się skupimy!

Adaptacja do zmian klimatu dla dróg krajowych w Polsce

Planowane Etapy projektu

Etap 1:

- **Analiza** pozyskanych informacji, **potwierdzenie prawidłowości** danych oraz ocena **podatności** sieci drogowej wraz z prognozami zmian klimatycznych.

Etap 2:

- Ocena **kosztów i oddziaływań** ekstremalnych zjawisk pogodowych.

Etap 3:

- **Warsztaty** ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, mające na celu identyfikację działań adaptacyjnych opartych na **ocenie ryzyka**.

Etap 4

- Wykonanie **“business case”** dotyczącym adaptacji dla sieci dróg krajowych na potrzeby decydentów.

Etap 5:

- Opracowanie **Planu działań** dla rekomendowanych **środków adaptacji**.

Podstawowe informacje

- **Potrzeba zrozumienia w jakim stopniu sieć drogowa jest narażona na wpływy zmian klimatu.**
- **W 2016 GDDKiA zgromadziła dane dotyczące zdarzeń pogodowych na sieci dróg krajowych:**
  - **Okres z którego pozyskano informacje: styczeń 2004 - kwiecień 2016**
  - **Dane uzyskane od wszystkich 16 Oddziałów GDDKiA**
  - **Co udało się zgromadzić:**
    - **3,300 zdarzeń wymagających pracy zespołów utrzymania dróg:**

Część 1

Dane wstępne:

Lokalizacja, czas,
droga

Część 2

Czynnik pogodowy:

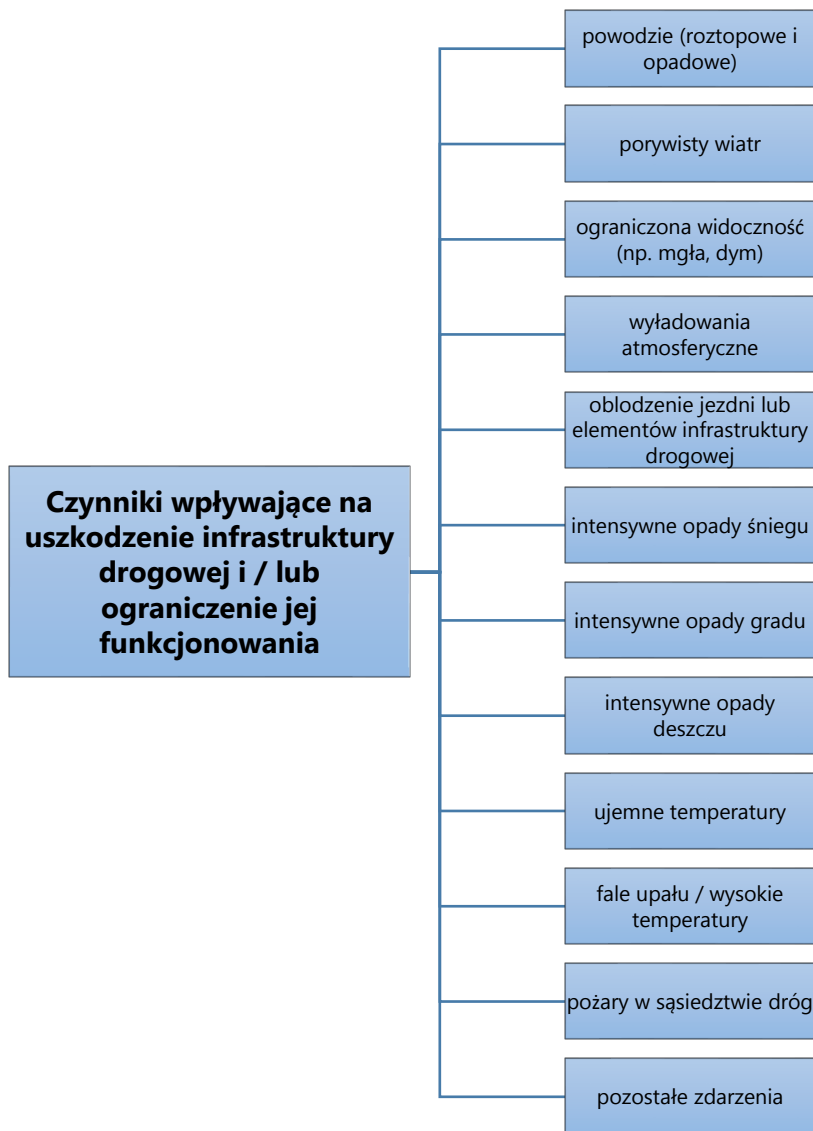
12 różnych zagrożeń
klimatycznych

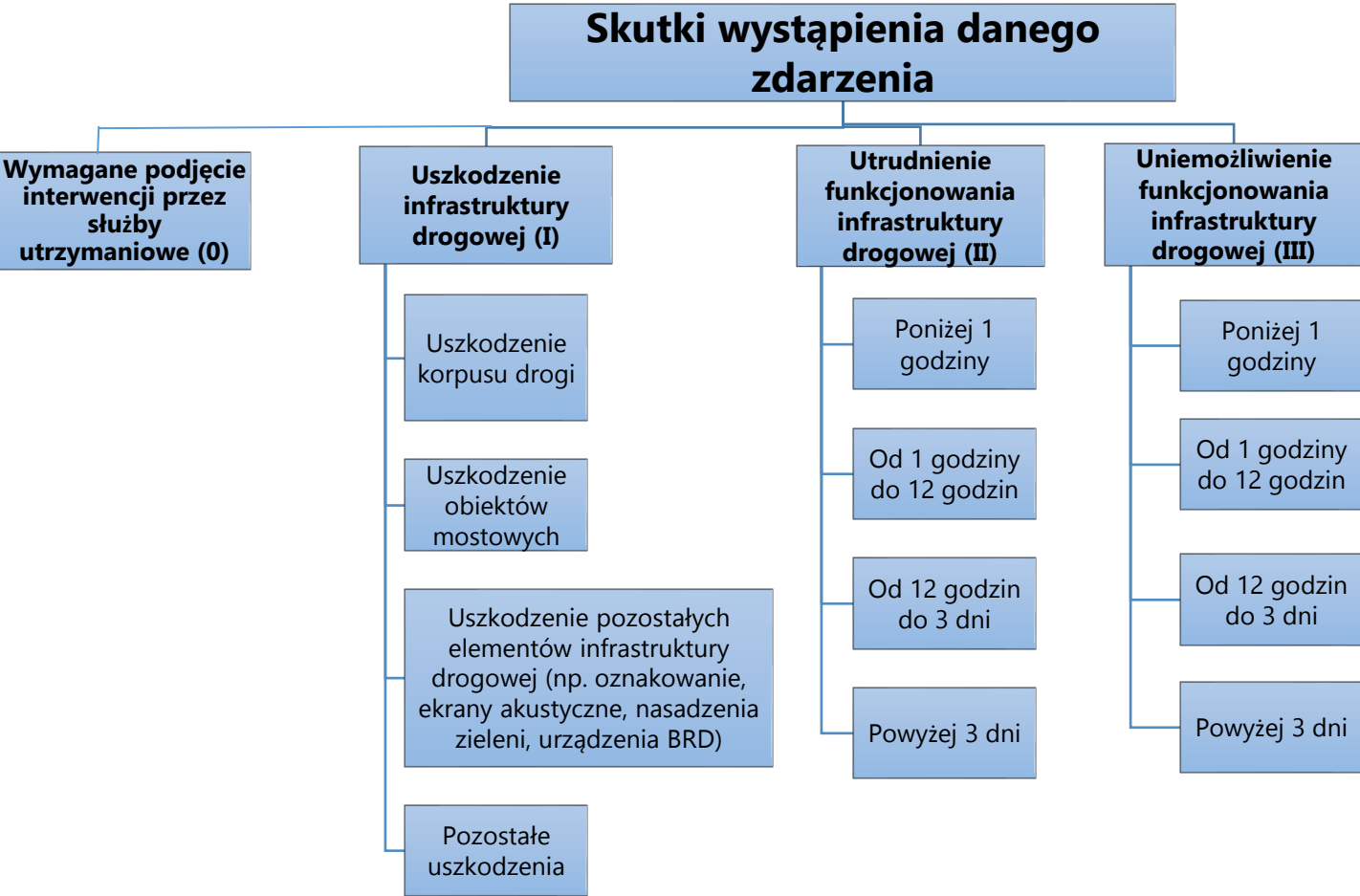
Część 3

Skutki:

4 różne klasy

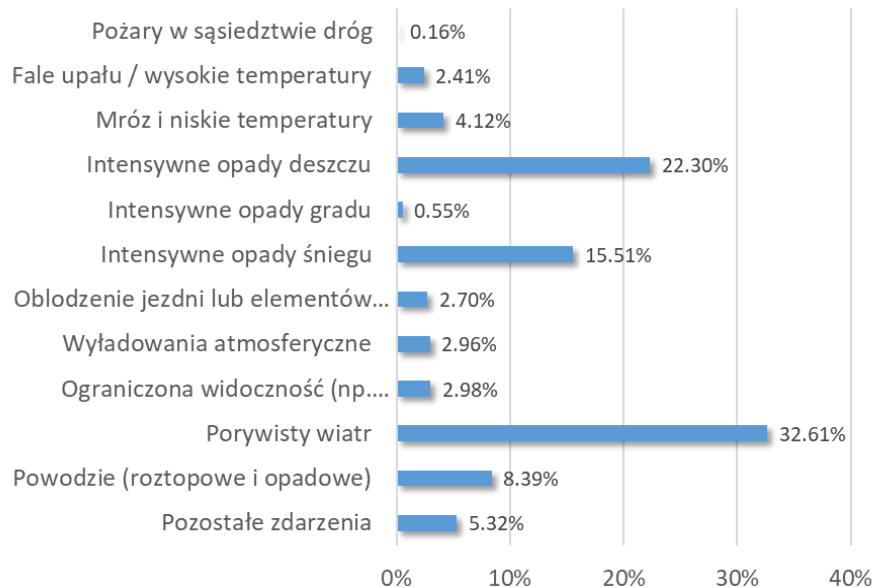
Etap I – opracowanie i wyniki

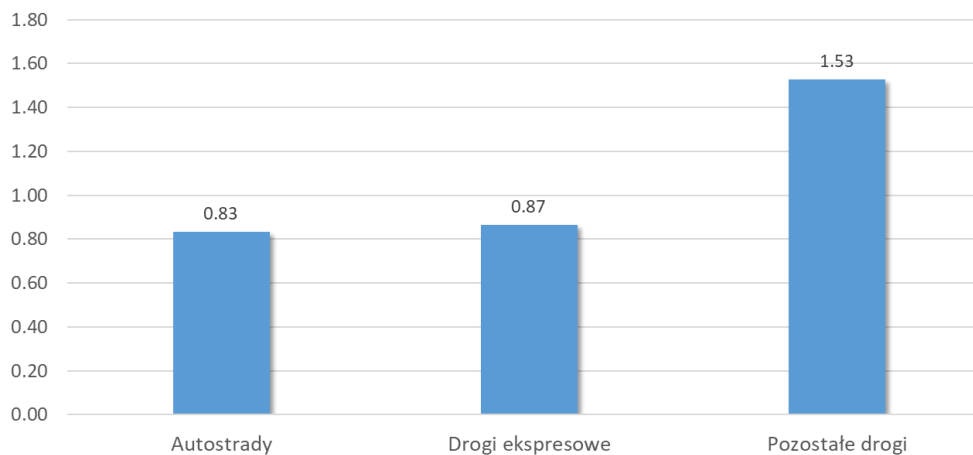

Etap I – opracowanie i wyniki

Wyniki wstępne:

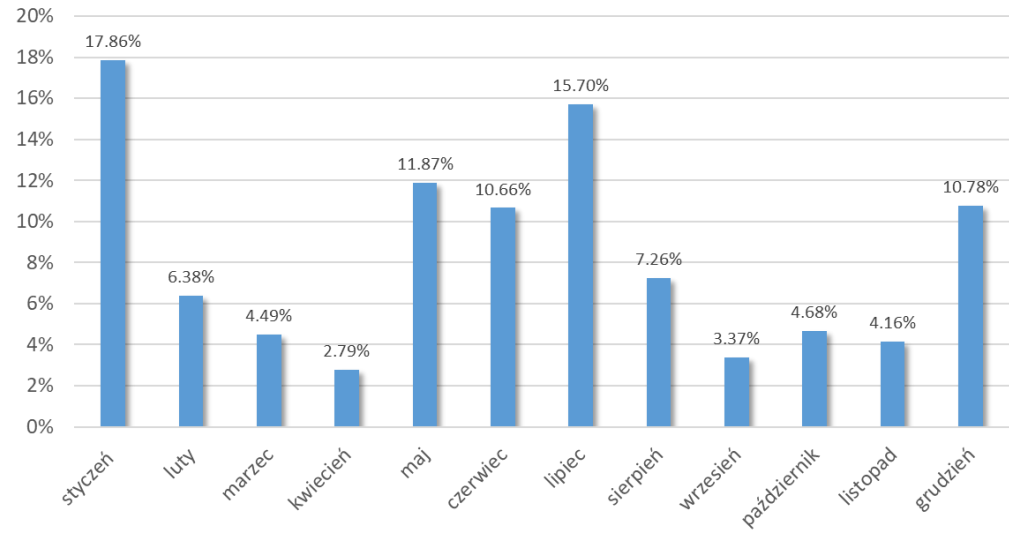
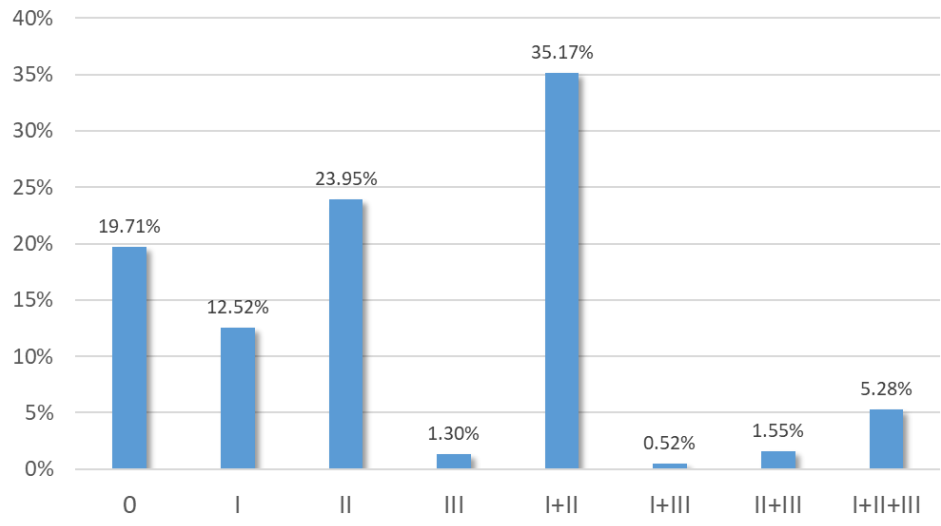
Odsetek zjawisk spowodowanych wystąpieniem danego czynnika

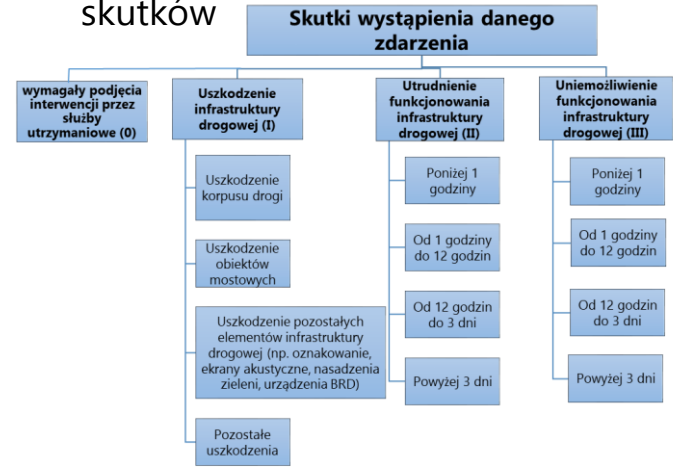
Średnia liczba zdarzeń na 100 km drogi

Etap I – opracowanie i wyniki

Wstępne wyniki:

Odsetek zdarzeń powodujących wystąpienie określonych skutków

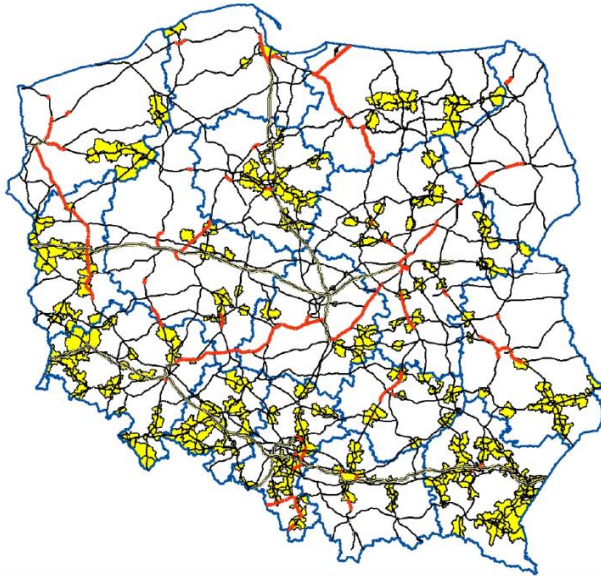

Odsetek zdarzeń w danym miesiącu

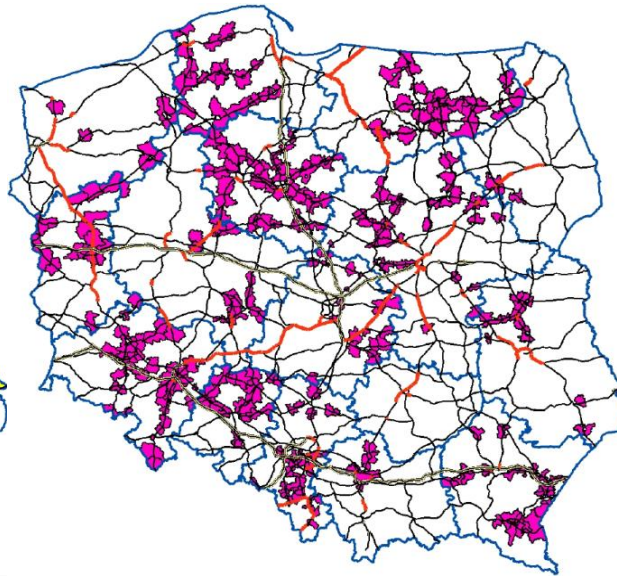

Etap I – opracowanie i wyniki

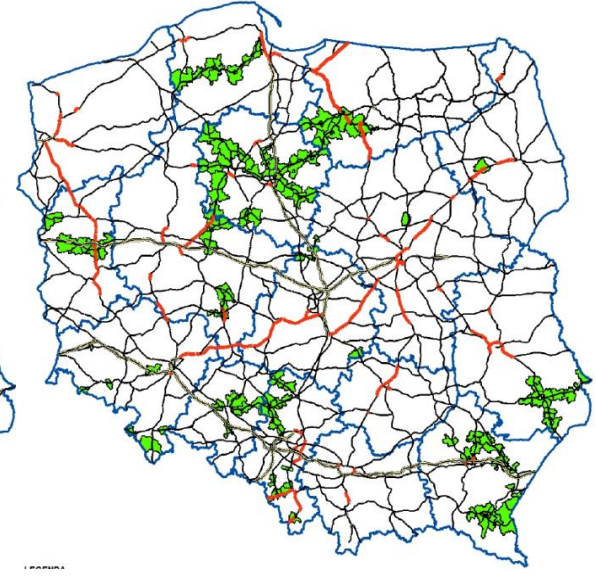
Wstępne wyniki:

Zdarzenia wywołane opadami deszczu

Zdarzenia wywołane silnym wiatrem

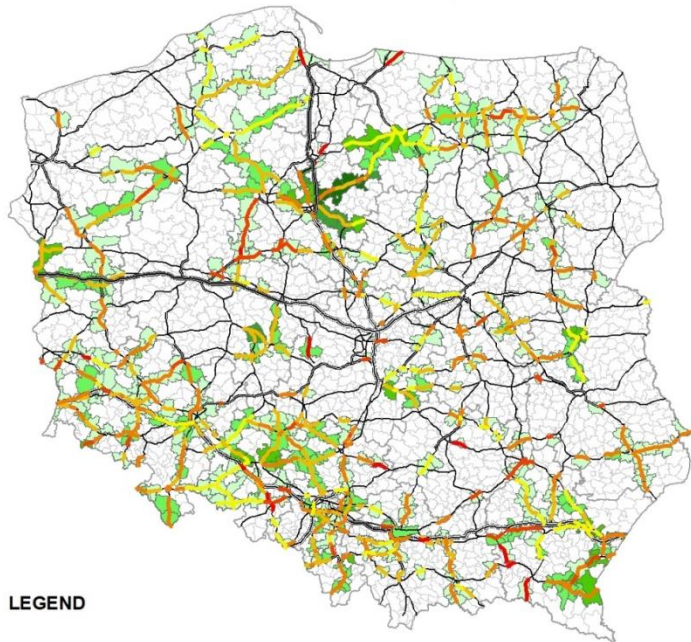
Zdarzenia wywołane opadami śniegu

Wyniki i analiza:

- **Zidentyfikowano główne zagrożenia dla sieci dróg krajowych (intensywne opady śniegu i deszczu oraz wiatr – ponad 70% wszystkich zarejestrowanych zdarzeń – potwierdzenie wstępnych przypuszczeń projektu KLIMADA) Pozostałe jak upały nie mogły być oznaczone w tym studium.**
- **Więcej zdarzeń miało miejsce na „starej” sieci dróg krajowych niż na autostradach i drogach ekspresowych.**
- **Najwięcej zdarzeń miało miejsce pomiędzy majem i lipcem oraz grudniem i styczniem.**
- **Dane pozwoliły na analizę GIS dla potrzeb określenia stopnia narażenia.**
- **Około 10% wszystkich zdarzeń zaowocowało całkowitą blokadą drogi – duży wpływ na kwestie gospodarcze.**
- **Solidna podstawa do dalszego kontynuowania projektu przy wsparciu inicjatywy JASPERS w ramach projektu: “Adaptation to CC for national roads in Poland” (Adaptacja do zmian klimatu dla dróg krajowych w Polsce), 2017**
- **Podstawa do stwierdzenia, że dobrze zaplanowane środki adaptacyjne mogą przełożyć się na realne korzyści dla GDDKiA, użytkowników dróg oraz gospodarki.**

Ocena Podatności: wstępne wyniki

Podatność =
Wrażliwość × Narazenie

LEGEND

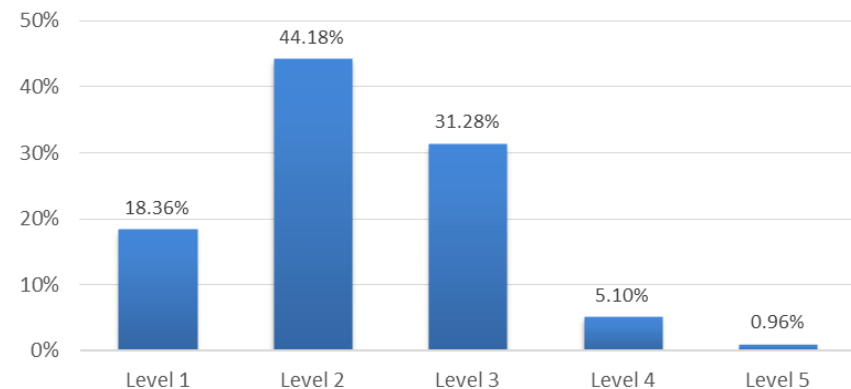
Impact levels* - all events Number of all events

Ilość zdarzeń oraz poziomy oddziaływania spowodowane przez wszystkie zagrożenia pogodowe

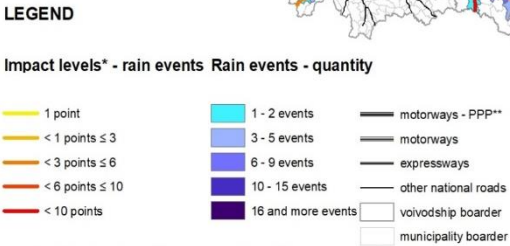
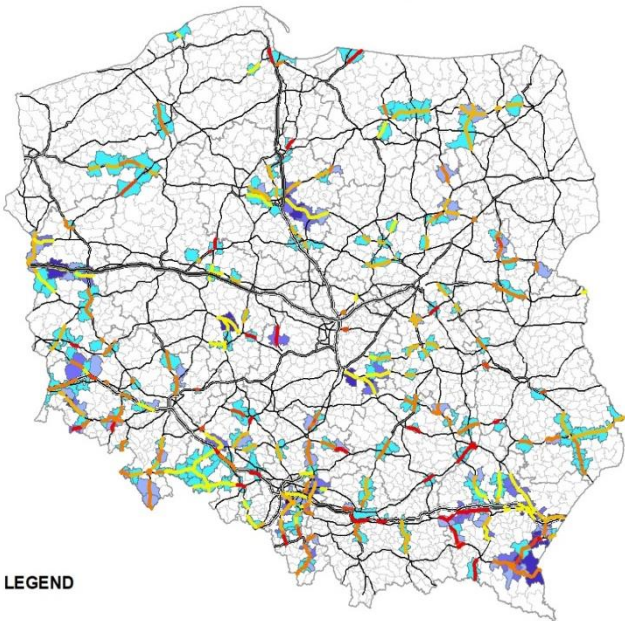
- **Wrażliwość (Eng. sensitivity) = identyfikacja odpowiednich zagrożeń klimatycznych: interwencje utrzymania dróg, uszkodzenia infrastruktury i/lub zakłócenia ruchu.**
- **Narazenie (Eng. exposure) = ze względu na lokalizację: liczba zarejestrowanych zdarzeń i dane klimatyczne oraz założenia projektowe.**

źródło: Wytyczne JASPERS, "Podstawy adaptacji do zmian klimatu, ocena podatności i ryzyka", Wersja 1, czerwiec 2017 r.

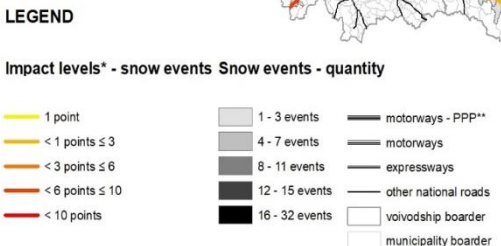
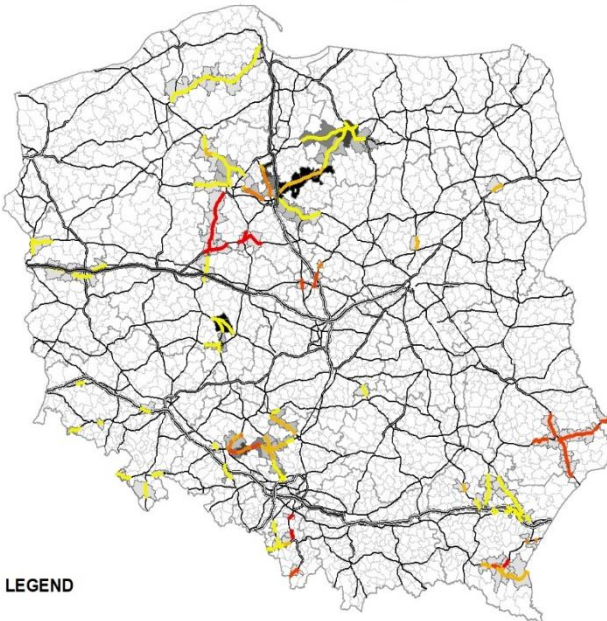

Poziomy wrażliwości dla wszystkich zarejestrowanych zdarzeń

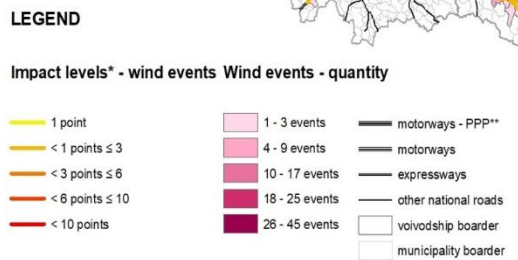
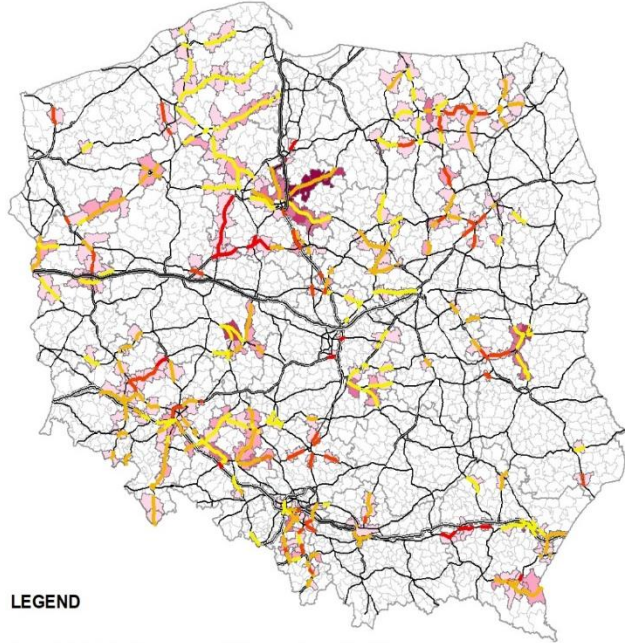
Ocena Podatności: wstępne wyniki

Deszcz

Wiatr

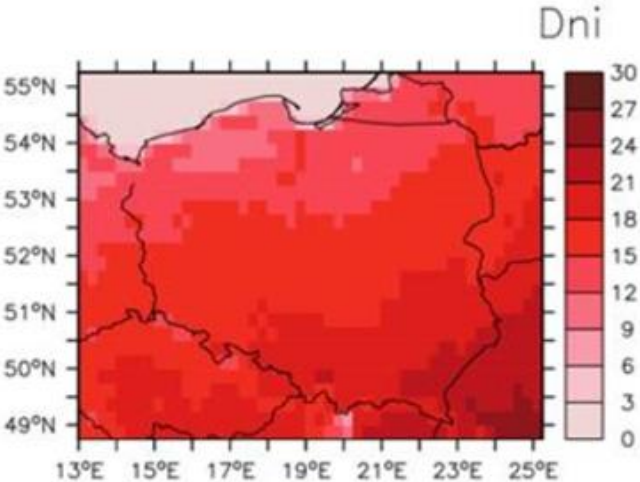

Śnieg

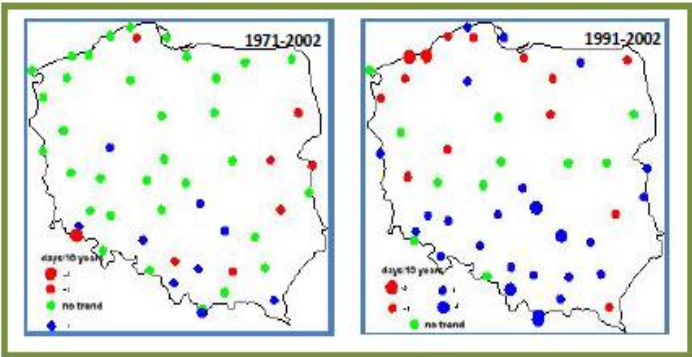
Trendy i prognozy zmian klimatycznych

- **Zaobserwowane trendy:**
  - **Systematyczny wzrost temperatury (T) od końca XIX wieku do teraz (w szczególności duże zmiany od roku 1989).**
  - **Opady (P) uległy zmianom, jednak nie ma jednoznacznego kierunku i w zróżnicowanym zakresie geograficznym.**
  - **Zwiększona częstotliwość wstępowania ekstremalnych zjawisk pogodowych.**
- **Mało danych naukowych dotyczących prognoz zmian klimatu w Polsce.**
- **Platforma z łatwym dostępem do prognoz zmian klimatu i danych o klimacie:**
  - **[KLIMADA 2.0](#) - IOŚ-PIB projekt w trakcie tworzenia**
- **Prognozy zmian klimatu:**
  - **Wzrosty średniej rocznej T (głównie w zimie), więcej dni z $T > 25^{\circ}\text{C}$ i mniej dni z $T_{\text{min}} < 0^{\circ}\text{C}$;**
  - **Zmiany w P, zróżnicowane prognozy, ogólny wzrost (zimą wzrost, spadek latem), wzrost w $P_{\text{max}} 24\text{h}$ i wzrost liczby dni z $P > 10 \text{ mm/doba}$ oraz $P > 20 \text{ mm/doba}$;**
  - **Mniej dni z pokrywą śnieżną i redukcja grubości maksymalnej pokrywy śnieżnej;**
  - **Zwiększenie częstości i intensywności wiatru.**

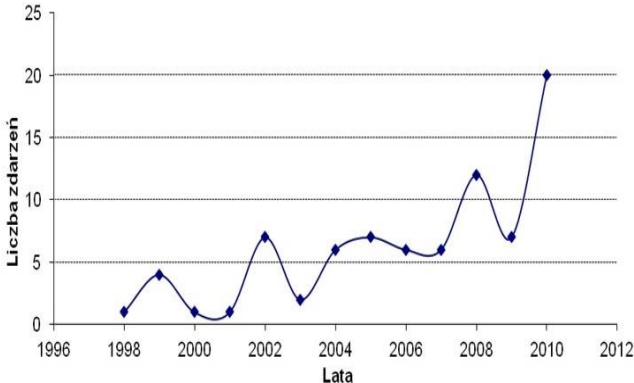
Trendy i prognozy zmian klimatycznych

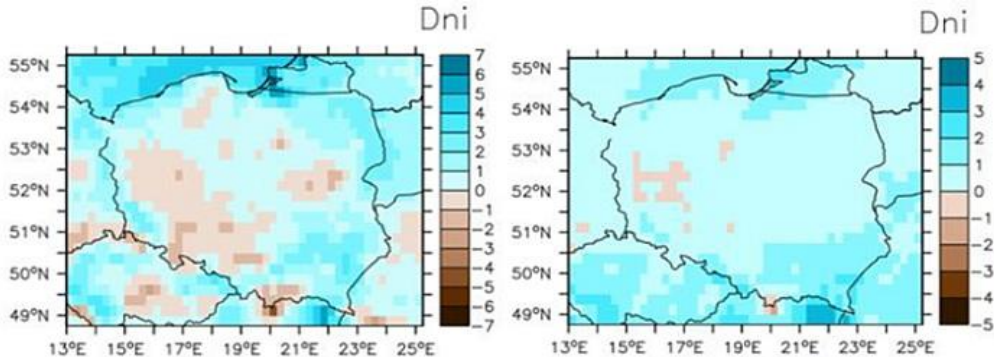
Różnica w ilości dni z Tmax>25°C pomiędzy 1971-2000 i 2041-2070. źródło: KLIMADA.

Trend i liczba dni z opadem ≥50 mm. źródło: KLIMADA.

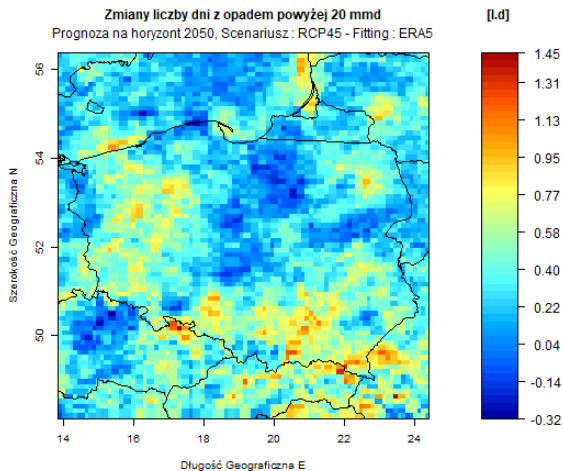
Roczna liczba wystąpień tornad w Polsce. źródło: IMiGW.

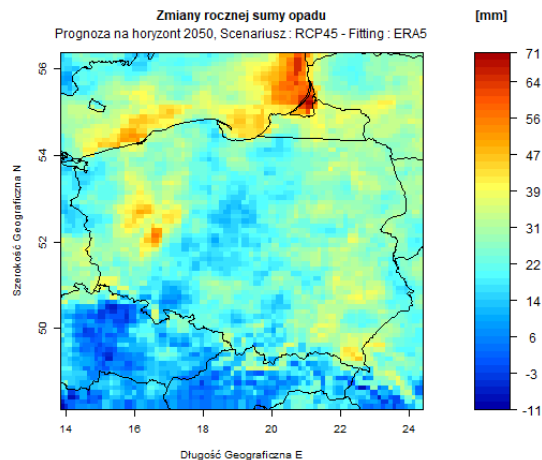
Różnica w ilości dni P>10 mm/doba (L) and P>20 mm/doba (P) pomiędzy 1971-2000 i 2041-2070. źródło: KLIMADA.

Etap I – Prognozy głównych zagrożeń

Prognozy...

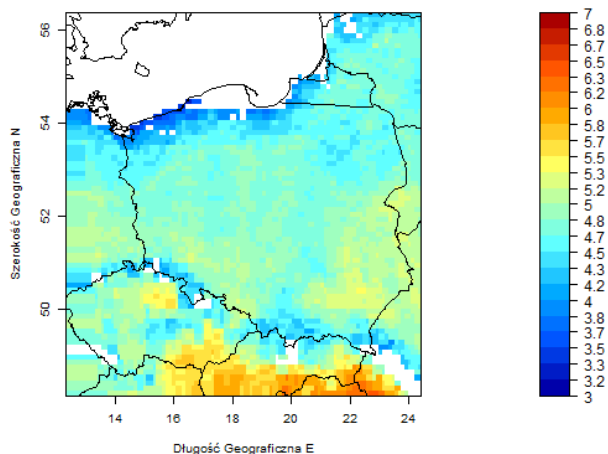

Różnica w ilości dni z opadem powyżej 20 mm w horyzoncie czasowym dla roku 2050. Źródło: IOŚ.

Różnica w całkowitej rocznym opadzie w horyzoncie czasowym dla roku 2050 . Źródło: IOŚ.

Średnia długość fal upałów, CORDEX ensemble - Dekada: 2021-2030
Scenariusz: RCP45 - Fitting: EOBSv17

Średnia liczba dni z uderzeniem fal ciepła w latach 2021 – 2030 . Źródło: IOŚ.

- Dane pozyskane z Instytutu Ochrony Środowiska w czasie, kiedy nie działała jeszcze platforma sieciowa.
- Nie wszystkie wskaźniki zaplanowane do ujęcia w projekcie są już dostępne.

 Wkład na potrzeby etapów III, IV....

Etap 1:

- **Analiza** pozyskanych informacji, **potwierdzenie prawidłowości** danych oraz ocena **podatności** sieci drogowej wraz z prognozami zmian klimatycznych.

Etap 2:

- Ocena **kosztów i oddziaływań** ekstremalnych zjawisk pogodowych.

Etap 3:

- **Warsztaty** ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, mające na celu identyfikację działań adaptacyjnych opartych na **ocenie ryzyka**.

Etap 4:

- Wykonanie **“business case”** dotyczącym adaptacji dla sieci dróg krajowych na potrzeby decydentów.

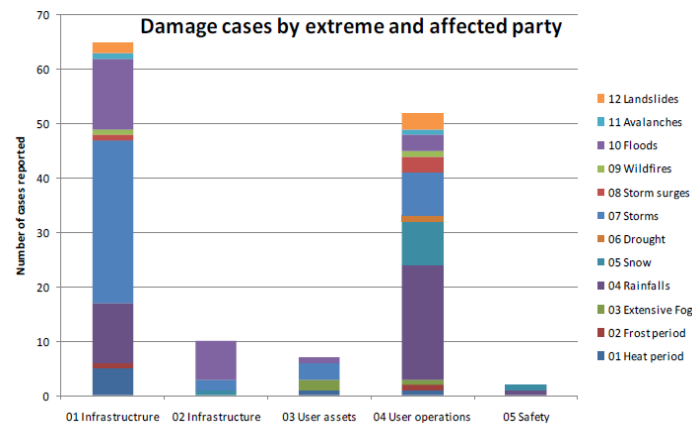
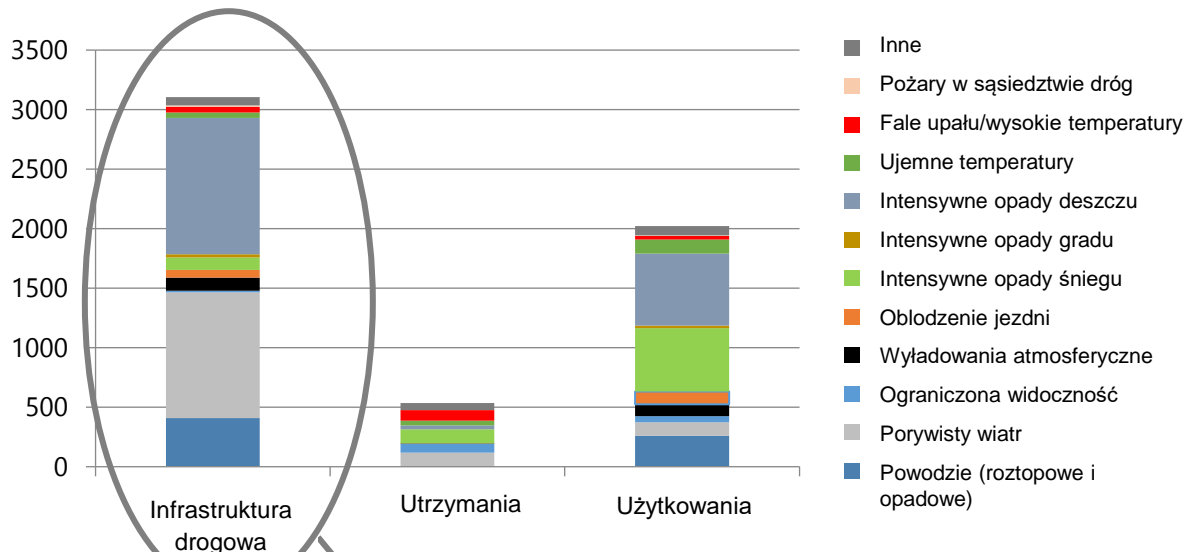
Etap 5:

- Opracowanie **Planu działań** dla rekomendowanych **środków adaptacji**.

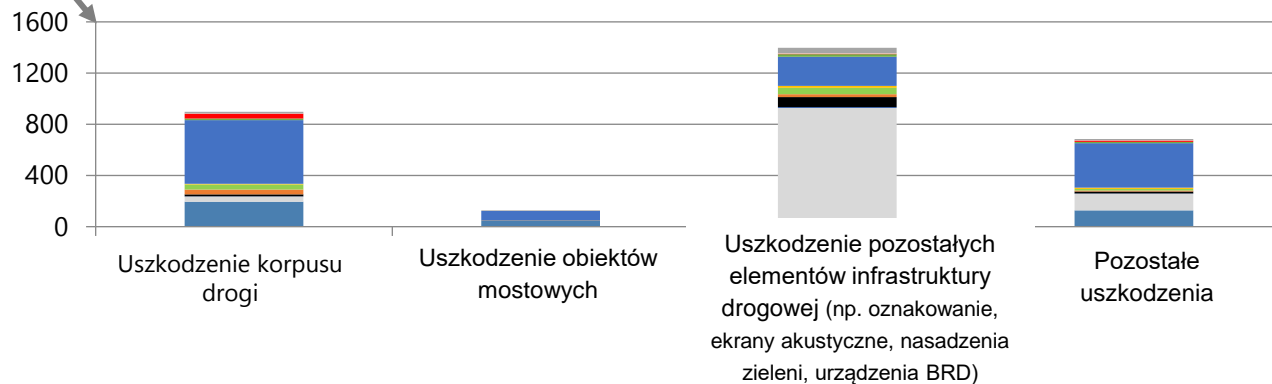

Etap II – Ocena kosztów i oddziaływań

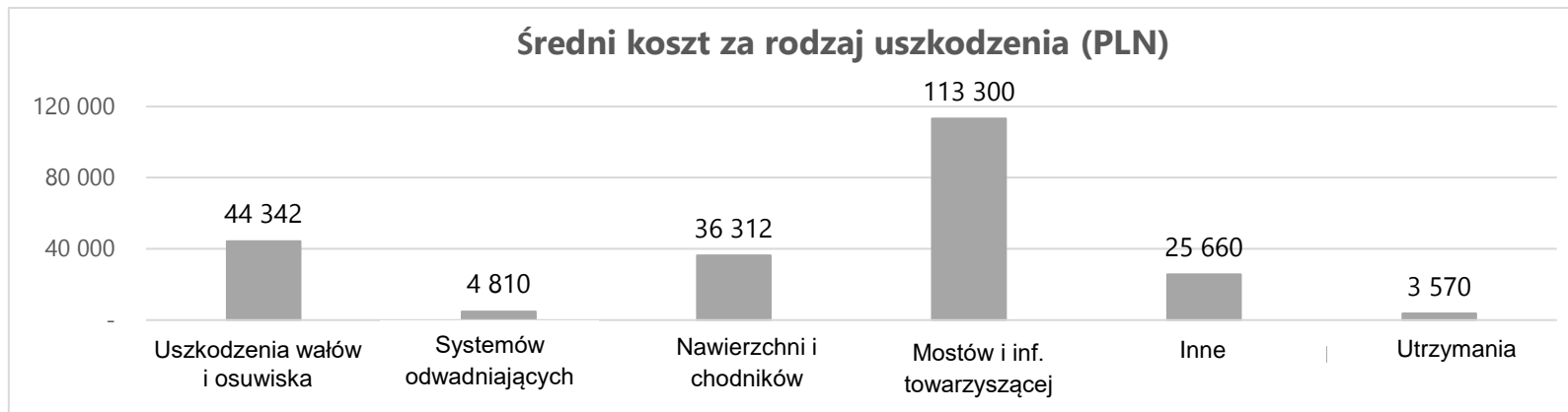
Typy oddziaływań

Źródło: WEATHER project, Annex 3 Vulnerability Assessment for Road Transport, 2011.

Oddziaływania na infrastrukturę drogową

Na podstawie próby 88 zdarzeń zarejestrowanych przez Oddziały GDDKiA w Katowicach, Opolu, Rzeszowie, Warszawie i Wrocławiu
 - (*) 3 zdarzenia zostały usunięte z próby w celu uniknięcia zaburzeń wyników.

Typ uszkodzenia	Liczba działań	% całości
Uszkodzenia wałów i osuwiska	30	35.3%
Systemów odwadniających	7	8.2%
Nawierzchni i chodników	9	10.6%
Mostów i inf. towarzyszącej	5	5.9%
Inne	9	10.6%
Systemów odwadniających & Nawierzchni i chodników	2	2.4%
Uszkodzenia wałów i osuwiska & Systemów odwadniających	7	8.2%
Utrzymania & Inne	7	8.2%
....	...	...

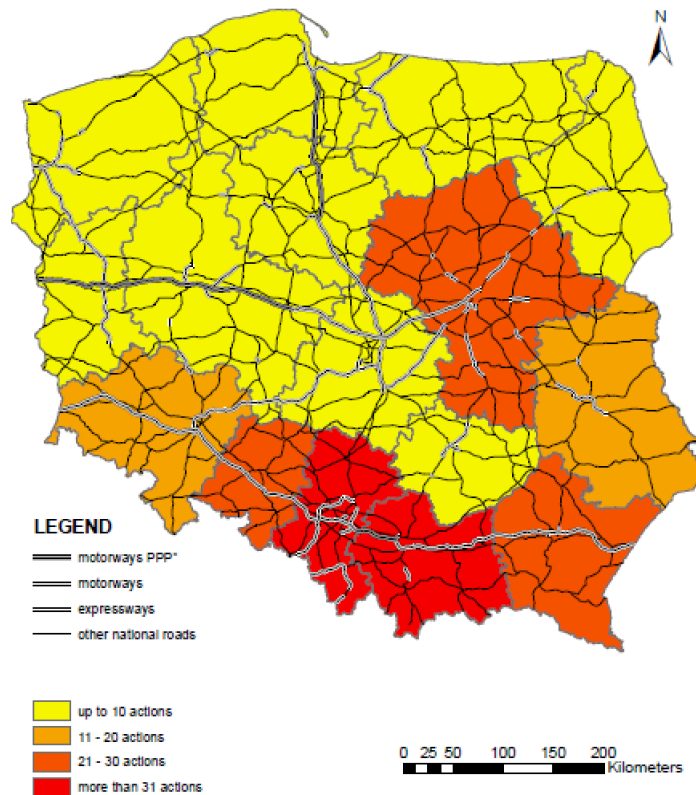
Ogólny średni koszt zdarzenia z zarejestrowanymi szkodami:

92,000 PLN (*)

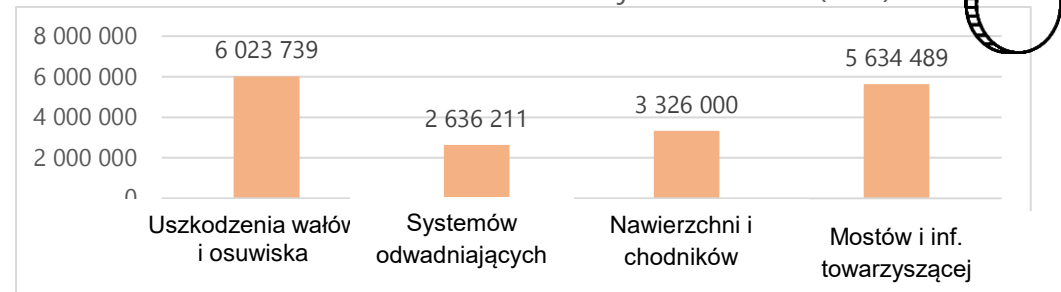

Przykład powodzi z roku 2010

Liczba działań – powodzi 2010

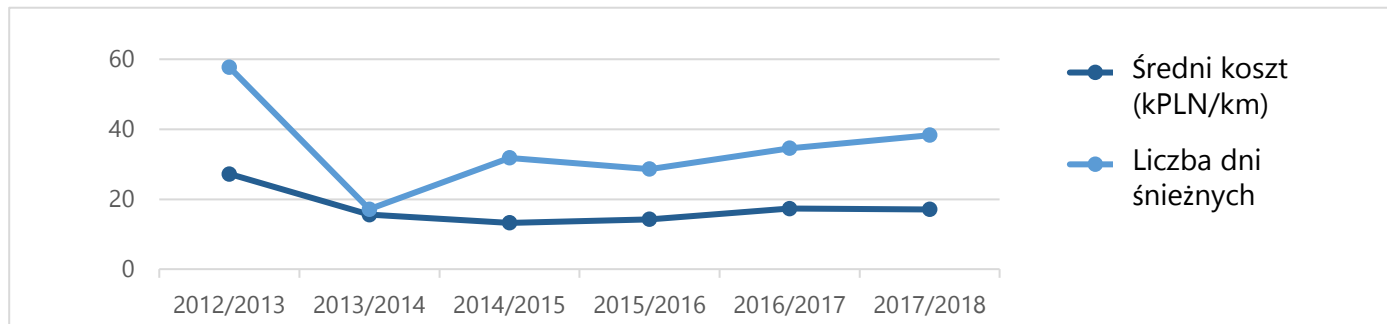

Średni koszt za rodzaj uszkodzenia (PLN)

Typ uszkodzenia	Liczba działań	% całości
Uszkodzenia wałów i osuwiska	11	5.1%
Systemów odwadniających	7	3.2%
Nawierzchni i chodników	17	7.9%
Mostów i inf. towarzyszącej	31	14.4%
Osuwiska/wały & odwodnienie & nawierzchnie	9	4.2%
Odwodnienie & nawierzchnie	67	31.0%
Osuwiska/wały & odwodnienie	12	5.6%
Osuwiska/wały & nawierzchnie	5	2.3%

Oddziaływania na infrastrukturę drogową: utrzymanie zimowe

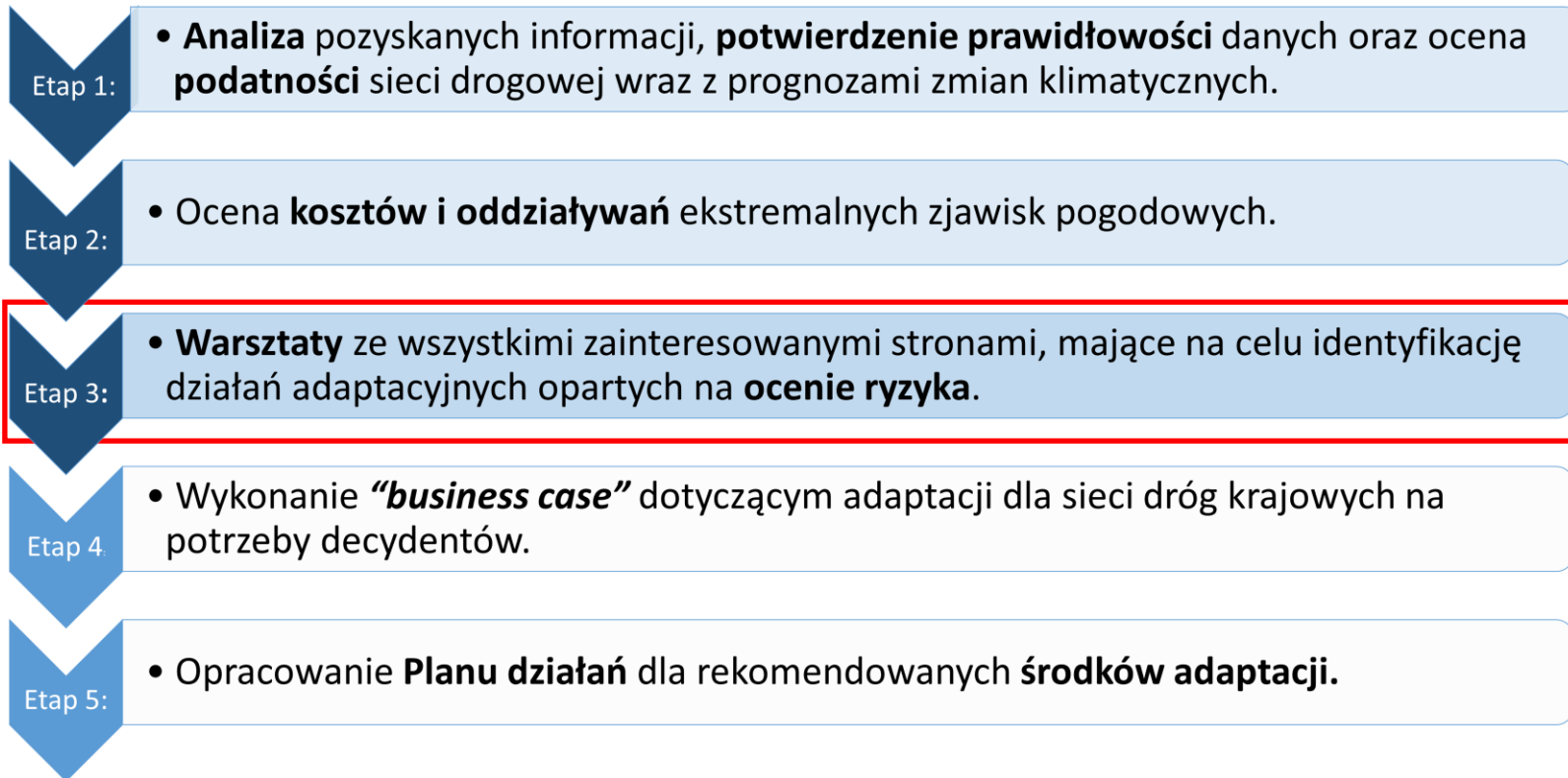

Oddziaływania na użytkowników i społeczeństwo

- 66% wszystkich zdarzeń dotyczyło zaburzeń ruchu a 8.7% spowodowało jego całkowitą blokadę

Czynnik pogodowy	Utrudnienie funkcjonowania infrastruktury drogowej					Uniemożliwienie funkcjonowania infrastruktury drogowej				
	Czas trwania do 1 godz.	Czas trwania 1-12 godz.	Czas trwania 12 godz. - 3 dni	Czas trwania powyżej 3 dni	Całość	Czas trwania do 1 godz.	Czas trwania 1-12 godz.	Czas trwania 12 godz. - 3 dni	Czas trwania powyżej 3 dni	Całość
Porywisty wiatr	18.8%	39.6%	9.7%	5.3%	73.3%	2.4%	2.9%	1.1%	0.8%	7.1%
Intensywne opady śniegu	1.5%	43.9%	29.5%	3.2%	78.1%	4.3%	2.1%	1.6%	0.0%	8.0%
Intensywne opady deszczu	5.1%	17.1%	11.3%	32.6%	66.2%	3.9%	3.6%	1.5%	7.4%	16.4%

- Statystycznie: liczba wypadków jest większa przy sprzyjających warunkach pogodowych.

Etap III – Warsztaty

GDDKiA Oddział w Katowicach– 15/11/18

GDDKiA Oddział w Gdańsku– 05/03/19

GDDKiA Oddział w Bydgoszczy– 18/02/19

GDDKiA Oddział we Wrocławiu – 11/04/19

Podsumowanie niektórych omawianych wrażliwości klimatycznych:

Deszcz/ Podtopienia	• Zalewanie terenów przylegających do drogi (różni zarządcy o różnych standardach utrzymania) np. – autostrada „oskarżana” o zalewanie przyległych terenów, • Pojemność systemów odwodnienia, zbiorników i utrzymanie, • Ryzyko osuwisk w określonych miejscach, • Wytrzymałość materiałowa wałów, • Drogi biegnące wzdłuż koryt rzecznych – przegląd zagrożeń powodziowych, • Utrzymanie koryt rzecznych i infrastruktury.
Wiatr	• Problemy wynikające z obecności starych, słabych drzew w złej kondycji lub gatunków inwazyjnych – kwestie utrzymania dróg i ochrony przyrody, • Oznakowanie, • Ekrany akustyczne na przejściach dla zwierząt, • Problemy związane z wiatrem na nowych lokalizacjach dróg po wycinkach.
Śnieg	• Problemy ze skarpami dróg, zidentyfikowane punkty zapalne, • Kwestie jakości standardów dróg (im wyższe – tym mniej problemów)
Inne	• Braki w dokumentacji do postępowań przetargowych (dla „Projektuj”, „Projektuj i Buduj” oraz „Buduj”), które zapewniały by wdrożenie odpowiednich i wytrzymałych rozwiązań, • Wysokie temperatury: problemy z nawierzchniami, w szczególności gdy droga nie jest przystosowana do nacisku 115 kN na oś, oraz stabilnością skarp drogowych, • Monitoring i rejestr zdarzeń – punkty zapalne zidentyfikowane przez Oddziały, • Informowanie użytkowników dróg, • Koordynacja działań na różnych szczeblach zarządczych i administracyjnych.

Etap III – Warsztaty

List oddziaływań na drogi krajowe

Oddziaływania związane z wydłużonym/intensywnymi opadami deszczu:

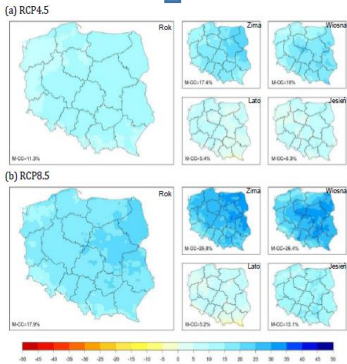
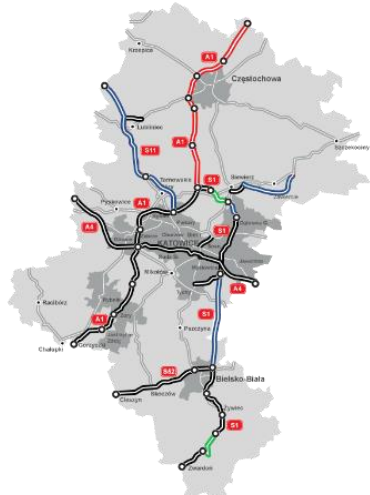
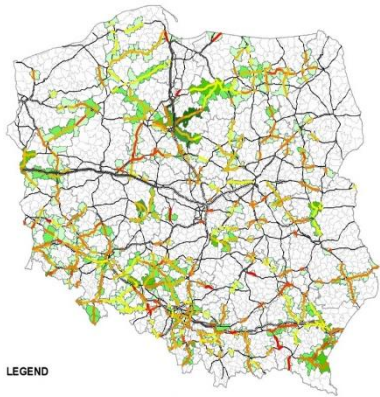
- uszkodzenia dróg (nawierzchni, el. ziemnych i inf. towarzyszącej) oraz systemów odwodnienia;
- zwiększony odpływ z przylegających terenów powodujący powodzie;
- powodzie;
- zwiększona niestabilność nachyleń i osuwiska;
- zwiększone podmywanie dróg, mostów i fundamentów obiektów;
- pogarszanie się stabilności podłoża z powodu podwyższonej wilgotności;
- redukcja ograniczenie;
- Częstsza utrata przyczepności nawierzchni (śliskość) - zaburzenia płynności ruchu.

Oddziaływania związane z opadami śniegu:

- zwiększone/zmniejszone zapotrzebowanie na odśnieżanie i utrzymanie zimowe;
- zwiększona ilość topniejącego śniegu prowadzące do powodzi;
- zwiększona ilość zaburzeń płynności ruchu.

Oddziaływania związane z wiatrem i burzami:

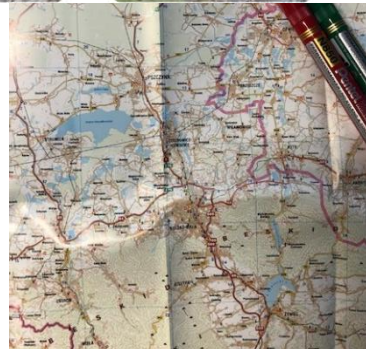
- różne zagrożenia: połamane drzewa, zniszczenia infrastruktury, latające i spadające przedmioty;
- uszkodzenia znaków drogowych, ekranów akustycznych itd.;
- ograniczenia ruchu w odsłoniętym terenie (np. wysokie pojazdy itd.)
- zwiększona liczba dachowań wywołana wiatrem i burzami;
- zaburzenia płynności ruchu.

- droga S22, km 423+250, strona prawa, msc. Szylony, utworzone rozlewisko wody opadowej spowodowane słabym odbiorem wód przez system odwodnieniowy.

- km 432+500 do 600, strona lewa, most M-45. Rozmycie skarpy spowodowane ulewnymi opadami deszczu w nocy z 29 na 30 sierpnia 2013 – przelanie wody przez ścieki przykrawędziowe.

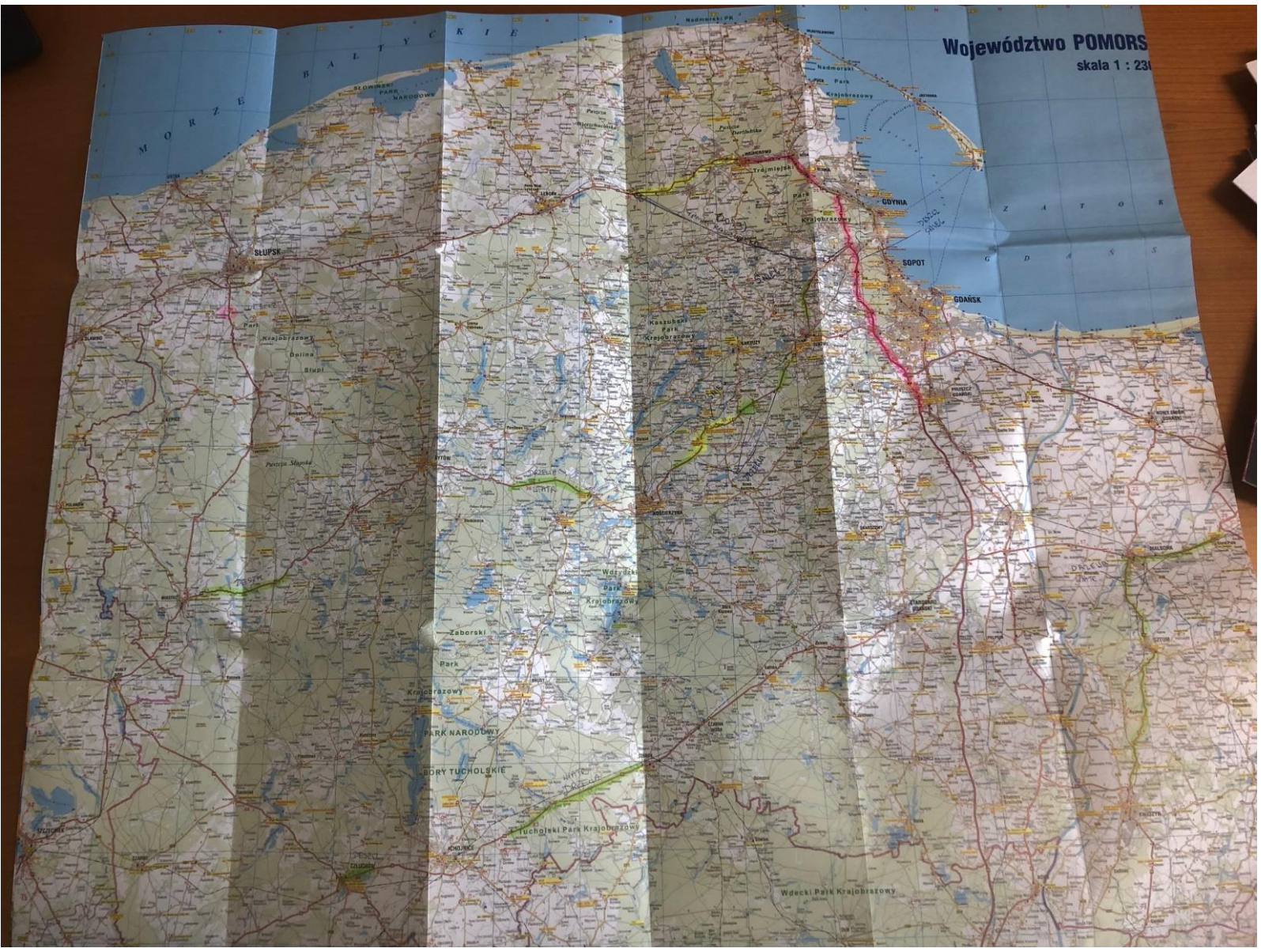

Oddział	Klasa drogi (A, S, DK)	nr drogi	Kod gminy	Nazwa gmin	Hazard	Assessment of future impacts	Comments
odział	kat_dr	nr_dro	kod_g	nazwa_gm			
Katowice	DK	52	2402072	Kozy	Heavy rain	4	Road under bad condition and presenting several incidents related to heavy precipitation
Katowice	DK	52	2402082	Porąbka			

Nieistniejący/ograniczony wpływ na ruch i/lub infrastrukturę.	Średni wpływ na ruch i/lub infrastrukturę.	Znaczący wpływ na ruch i/lub infrastrukturę.
Pozioms 1 - 2	Pozioms 3 - 4	Poziom 5

Etap III – Warsztaty

Podsumowanie propozycji określonych działań adaptacyjnych

Deszcz/ Podtopienia	• Na drogach wzdłuż rzek wymagane zabezpieczenia (m.in. ścianki) na odcinkach nie uznawanych wcześniej za zagrożone), • Potrzeba odpowiedniego utrzymania systemów odwodnienia, koryt rzecznych i skarp, • Zwiększenie średnic rur odwadniających (m.in. w obszarach miejskich), które pozwalają na prace utrzymaniowe, • Koordynacja działań pomiędzy różnymi zarządcami, w tym przeglądy przylegających systemów odwadniających, • Szersza analiza funkcjonowania systemu odwodnienia, koordynacja działań z lokalnymi zarządcami zasobów wodnych lub odpowiednimi podmiotami odpowiedzialnymi.
Wiatr	• Drzewa: • Określenie minimalnego dystansu pomiędzy krawędzią drogi a drzewami, • Regularne przeglądy stanu roślin, • Wzięcie pod uwagę (i) gatunku i (ii) czasu posadzenia, • Tworzenie szkółek leśnych na lokalne potrzeby nasadzeń. • Analiza materiałów przeznaczonych na podpory ekranów akustycznych.
Śnieg	• Przegląd i potwierdzenie skuteczności planów utrzymania.
Inne	• Fale ciepła: • Wykorzystanie wzmocnionych nawierzchni przed światłami, • Wprowadzenie ograniczeń dla ruchu pojazdów ciężkich, • Wytyczne dla potrzeb procedur przetargowych w celu zapewnienia odporności klimatycznej, • Systematyczny monitoring i rejestr zdarzeń dla potrzeb użytkowników dróg i planowania działań zapobiegawczych, • Koordynacja działań ze Sztabem Zarządzania Kryzysowego, • Możliwy przegląd i zmiany legislacyjne, • Wymóg specjalnego finansowania – nie można włączyć adaptacji do działań utrzymaniowych!

Zapisywanie zdarzeń w odniesieniu do zdarzeń pogodowych

Nr	Dane podstawowe			Rodzaj czynnika pogodowego	Oddziaływanie			Koszty	Inne
	Lokalizacja		Czas		Uszkodzenie infrastruktury	Zaburzenia ruchu	Całkowita blokada ruchu		
	Klasa drogi (A, S, DK)								
	Numer drogi								
	Przybliżony kilometraż (XXX+XXX)								
	Koordynaty (X,Y,Z)								
	Gmina								
	Województwo								
	Dzień								
	Miesiąc								
	Rok								
	Deszcz								
	Wiatr								
	Śnieg								
	....								
	Cechy charakterystyczne (magnituda, umiejscowienie czasowe, itd.)								
	Ziemne: wały/nachylenia								
	Nawierzchnia								
	Mosty/objekty								
	Oznakowanie/zabezpieczenia/ekrany								
	Inne								
	Do 1h								
	...								
	Więcej niż 3 dni								
	Do 1h								
	...								
	Więcej niż 3 dni								
	Liczba roboczogodzin ekip								
	Uszkodzenia i odbudowa								
	Budowa nowych elementów								
	Inne								
	Komentarze								
	Powiązane zdarzenia/wypadki								
	Szczegóły tras alternatywnych (jeśli były)								
	Komentarze								

Etapy IV i V – w trakcie...

Etap 1:

- **Analiza** pozyskanych informacji, **potwierdzenie prawidłowości** danych oraz ocena **podatności** sieci drogowej wraz z prognozami zmian klimatycznych.

Etap 2:

- Ocena **kosztów i oddziaływań** ekstremalnych zjawisk pogodowych.

Etap 3:

- **Warsztaty** ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, mające na celu identyfikację działań adaptacyjnych opartych na **ocenie ryzyka**.

Etap 4:

- Wykonanie **“business case”** dotyczącym adaptacji dla sieci dróg krajowych na potrzeby decydentów.

Etap 5:

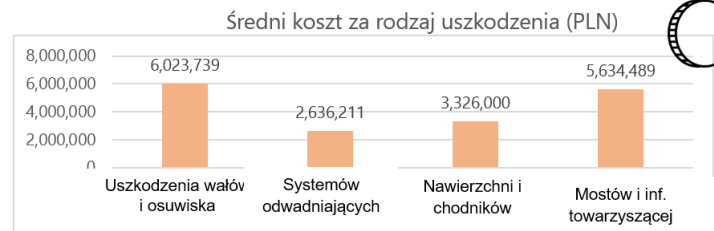
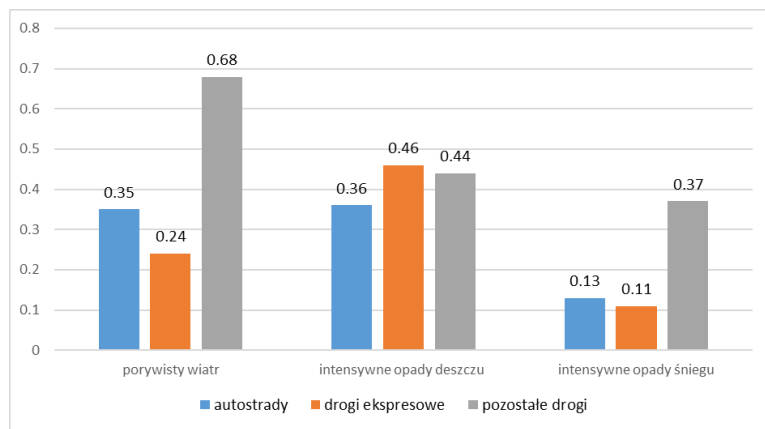
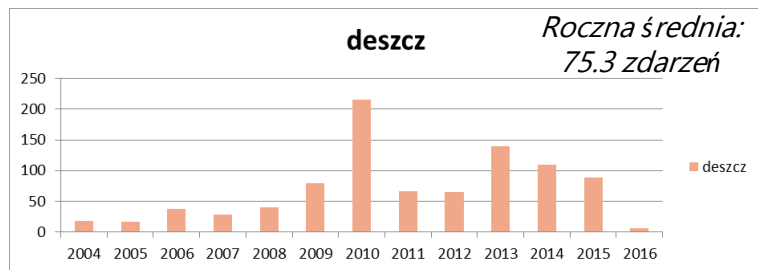
- Opracowanie **Planu działań** dla rekomendowanych **środków adaptacji**.

“Business case”- w trakcie:

- Poziom krajowy:**

- Ogólne zestawienie obecnych i przewidywanych kosztów w odniesieniu do silnych opadów deszczu przy braku budżetu adaptacyjnego:

- Wkład:**

Czynnik pogodowy	Utrudnienie funkcjonowania infrastruktury drogowej				Uniemożliwienie funkcjonowania infrastruktury drogowej					
	Czas trwania do 1 godz	Czas trwania 1-12 godz	Czas trwania 12 godz. - 3 dni	Czas trwania powyżej 3 dni	Całocic	Czas trwania do 1 godz	Czas trwania 1-12 godz	Czas trwania 12 godz. - 3 dni	Czas trwania powyżej 3 dni	Całocic
Porywisty wiatr	18.8%	39.6%	9.7%	5.3%	73.3%	2.4%	2.9%	1.1%	0.8%	7.1%
Intensywne opady śniegu	1.5%	43.9%	29.5%	3.2%	78.1%	4.3%	2.1%	1.6%	0.0%	8.0%
Intensywne opady deszczu	5.1%	17.1%	11.3%	32.6%	66.2%	3.9%	3.6%	1.5%	7.4%	16.4%

“Business case”- w trakcie:

Roczne koszty

$$TC = TDC + TUC$$

where:

TC = Total Costs (PLN)

TDC = Total Damage Costs (PLN)

TUC = Total User Costs (PLN)

$$TDC = \sum_i^3 N_i * D$$

where

N_i = number of events on each type of road

D = unit cost of damage (PLN)

i = class of road (A, S, DK)

and

$$TUC = \sum_i^3 N_i * AADT_i * \frac{L_i}{V_i} * tb * db * VoT * p * 0.5 + \sum_i^3 N_i * AADT_i * \frac{L_i}{V_i} * td * dd * VoT * p * 0.3$$

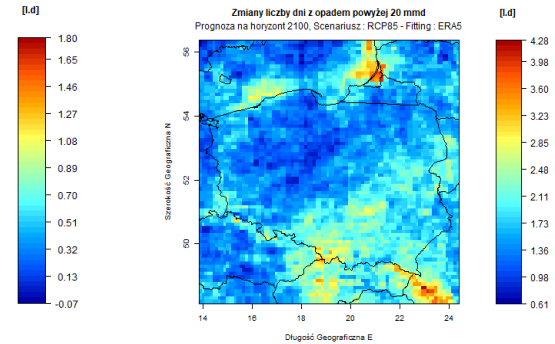
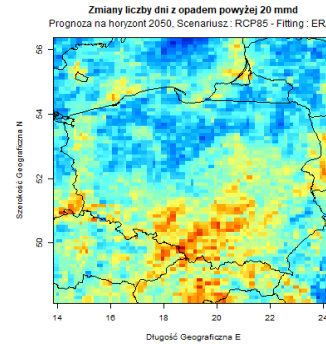
where

AA DT_i = Average Annual Daily Traffic on each type of road (veh/day)

L_i = average length of trip per road category (km)

V_i = average speed per road category (km/h)

tb = % of events with traffic blocking

Year	Numb events	Total damage costs (m PLN)	Total user costs (m PLN)	Total (m PLN)	Discount factor	Discounted total costs (m PLN)	Total discounted damage costs (PLN)	Total discounted user costs (PLN)	
1	2016	75.30	6.93	13.88	20.81	1.00	20.81	6.93	13.88
2	2017	75.39	6.94	14.03	20.97	0.96	20.07	6.64	13.43
3	2018	75.48	6.94	14.19	21.14	0.92	19.35	6.36	13.00
4	2019	75.57	6.95	14.35	21.30	0.88	18.67	6.09	12.58
5	2020	75.66	6.96	14.51	21.47	0.84	18.01	5.84	12.17
6	2021	75.75	6.97	14.67	21.64	0.80	17.37	5.59	11.78
7	2022	75.85	6.98	14.84	21.82	0.77	16.75	5.36	11.39
8	2023	75.94	6.99	15.01	21.99	0.73	16.16	5.13	11.03
9	2024	76.03	6.99	15.17	22.17	0.70	15.59	4.92	10.67
10	2025	76.12	7.00	15.34	22.35	0.67	15.04	4.71	10.32
11	2026	76.21	7.01	15.52	22.53	0.64	14.51	4.51	9.99
12	2027	76.30	7.02	15.69	22.71	0.62	13.99	4.33	9.67
13	2028	76.39	7.03	15.87	22.89	0.59	13.50	4.14	9.36
14	2029	76.48	7.04	16.04	23.08	0.56	13.02	3.97	9.05
15	2030	76.57	7.04	16.21	23.26	0.54	12.56	3.81	8.75
16	2031	76.66	7.05	16.40	23.46	0.52	12.12	3.64	8.48
17	2032	76.75	7.06	16.59	23.65	0.49	11.69	3.49	8.20
18	2033	76.85	7.07	16.77	23.84	0.47	11.28	3.35	7.94
19	2034	76.94	7.08	16.96	24.04	0.45	10.89	3.20	7.68
20	2035	77.03	7.09	17.15	24.24	0.43	10.50	3.07	7.43
21	2036	77.12	7.09	17.34	24.44	0.41	10.12	2.94	7.17
22	2037	77.21	7.10	17.53	24.64	0.40	9.74	2.82	6.92
23	2038	77.30	7.11	17.72	24.84	0.38	9.37	2.70	6.67
24	2039	77.39	7.12	17.91	25.04	0.36	9.01	2.59	6.42
25	2040	77.48	7.13	18.10	25.24	0.35	8.66	2.48	6.17

W trakcie...

Wzór (1/2)

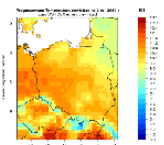
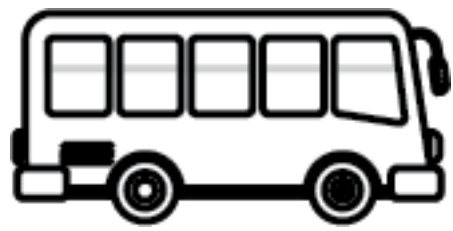
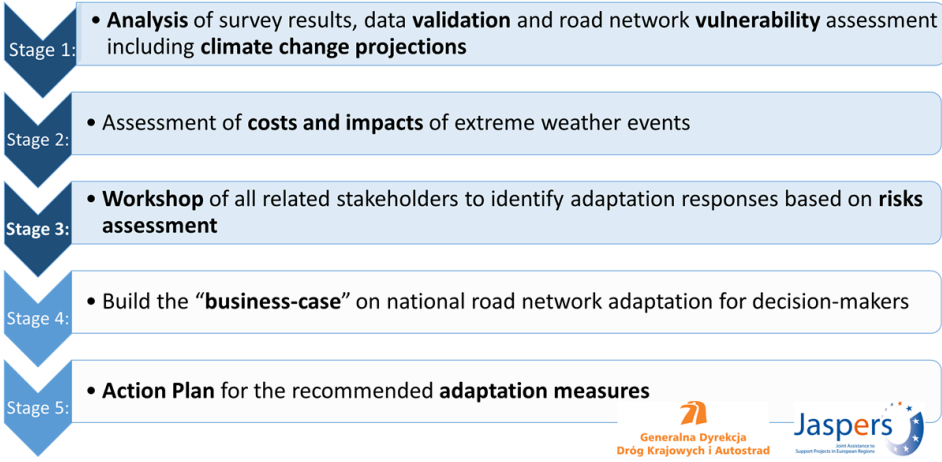
Obszar zagrożenia	Zidentyfikowane elementy wrażliwe	Działanie adaptacyjne	Kto/ kiedy
Ogólnie (silne opady deszczu...)			
Wszystkie	Istniejąca sieć & Strategia i Planowanie & Nowe inwestycje	- Priorytet w działaniach przy wrażliwych elementach projektu, włączając: (i) krytyczność – uzgodnione poziomy; (ii) prognozy klimatyczne - Zdefiniowanie różnych działań zapobiegawczych dla różnych poziomów ryzyka jak określono powyżej.	
	Planowanie i nowe inwestycje	Systematyczne wykonywanie oceny wrażliwości klimatycznej i analizy ryzyka opartej na poprzednich praktykach i dostępnej analizie wyników (np. mapowaniu istniejących obszarów wrażliwych itd..)	
	Remonty/modyfikacje	Włączenie zmian klimatycznych jako głównego aspektu w rozważaniach dot. analizy kosztów i korzyści.	

Wzór (2/2)

Obszar zagrożenia	Zidentyfikowane elementy wrażliwe	Działania adaptacyjne	Kto/ kiedy
<i>Silne opady deszczu</i>			
Odwodnienie	Zalanie obszaru/systemu odwodnienia innego użytkownika/zarządcy.	Wzmocnienie/stworzenie wymiany informacji z różnymi zarządcami w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu działań utrzymaniowych oraz z innymi odpowiedzialnymi podmiotami,	
	Niewystarczająca pojemność systemu na pewnych drogach.	Przegląd standardów projektowych systemów odwodnienia w celu zapewnienia odporności przyszłych elementów infrastruktury.	

Kolejny główny filar projektu.

---Swiadomość Problemu ---Wymiana Wiedzy---Współpraca Międzynarodowa---

- **Systematyczny rejestr** zdarzeń o podłożu klimatycznym mających wpływ na infrastrukturę drogową i/lub jej działanie – czy analizujemy i wykorzystujemy te informacje?

Zrozumienie tych informacji umożliwi działania związane z oddziaływaniem zmian klimatycznych („informacja to siła”).

- Czy przy **planowaniu i projektowaniu dróg** rozważamy kwestie związane z klimatem? Czy obowiązujące **standardy projektowania** zapewniają wystarczającą odporność (w odniesieniu do różnych typów dróg itd.)?

Po „Powodzi Tysiąclecia” zmieniono standardy projektowe dla mostów (tzn. wdrożono działania adaptacyjne).

- **Eksploatacja i utrzymanie są kluczowe** dla zapewnienia odporności, w jaki sposób nimi zarządzamy?

Celem nie jest wyłącznie rozbudowa dróg i zwiększanie średnic odpływów...również wiedza o tym jak damy sobie z tym radę i towarzyszącymi oddziaływaniami (efektywność kosztowa).

- Zmiany klimatyczne jako jeden z **kluczowych aspektów mijającej perspektywy finansowej Unii Europejskiej**, jaka jest w niej rola dróg?

Jest to z pewnością możliwość zapewnienia odporności sieci drogowej oraz rozwiązania innych palących problemów, jak m.in. bezpieczeństwa na drogach.

Dziękujemy za uwagę!

Grzegorz Łutczyk – GDDKiA

glutczyk@gddkia.gov.pl

Elisabet Vila Jordà - JASPERS

e.vilajorda@eib.org